

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane celoletno . . . 240 K
mesečno 20
za sased. exmije 300
za inozemstvo . . . 600

Oglasi za vsak mm višine
stolpca (58 mm) . . 2 K
mali oglasi do 30 mm
stolpca (58 mm) . . 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 14A

Telefon št. 73

Upravištev:

Sodna ulica št. 6

Telefon št. 92

Račun kr. pošt. dok. urada
št. 11.542.

Ljubljana, 26. julija.

Glasovi o reviziji ustave so zadnje dni čudovito potihli. Umor Milorada Draškovića je izrazil naglo širjenje duhov, ki so se pod vplivom tragičnega dogodka odločili. Kar je takih, ki res dobro mislijo za našo državo, četudi so imeli eden ali drugi pomislek proti kakšni določbi nove ustave, so zapustili neplodno kritikanje in obrnili pozornost na vprašanje, ki obvladuje današnji dan. To je vprašanje, kako se bo naša država obranila zahrbnemu revolucionarnemu napadu tisočev iz inozemstva plačanih napadalcev, ki na nič drugega ne mislijo, kakor na to, kako bi čim občutnejšo škodo prizadejali lastni, svoji materi domovini.

Danes ni nobenega dvoma, da tudi v Jugoslaviji, kakor v skoro vseh državah Evrope, obstoji dalekosežna zarota proti državi in sedanjemu družabnemu redu. Boljševizem si je z oropanim plenarjem in s falsifikati raznih evropskih valut nakupil izgubljenih eksistenc iz vseh vrst ljudi, ki jim je dobrodošel vsak način, samo da jim ni treba delati. Nakupil si jih je, da povsod izpodkopljuje državno vlad, obenem pa je vzbudil v njih lakomnost po bogastvu, ki bi se dalo brez truda pridobiti z nasiljem in ropom. Tudi v naši državi je žal obilo skvarjenih ljudi, ki si iz teh motivov želijo revolucije.

Mnogo Slovencev se je vrnilo iz vojne s podobnimi občutki, vendar praktični del našega ljudstva in njegova poštenost nista dolgo dovoljevala, da so po vaseh pijani fantje kričali boljševiška gesla. Kmalu so se povrnilo k starim šegam. V mestih in v industriji pa ta zdravilni proces ni šel tako naglo. Zaviral ga je denar, ki je prihajal od zunaj in vedno novi agenti, ki so se vračali v domovino, da jo upropasti.

Ako bi se proces zdravljenja razvijal normalno, bi bilo gotovo najbolje, da ga prepuščamo zdravi krvi našega naroda. Ker prihajajo komplikacije od zunaj in zločinska pehloza in denar ogrožata obstoj države, se mora država povzpeti, da s silo potolče nasprotnika. Kdor se je postavil izven zakona sam, proti temu ni treba postopati tako, kakor proti drugim.

Ni pa samo postulat samoobranbe države, ki jo sili do odločilne akcije, dolžnost je vseh krogov naroda, da vsak s svoje strani nekaj stori proti boljševizmu in njegovim skrivnim zavetnikom. Država bo močnejša, če so odločni in brezobzirni njeni državljani. Javno mnenje je kolosalna moč. Ono je rešila, v kateri mora pod pritiskom biti strogo vse, kar danes odkrito in prikrito širi razpoloženje proti državi.

Kdor atentata brezpopojno ne oboja, kdor mu liče opravičevalnih razlogov, temu ni mesta v poštenih družbi državljanov. Končno moramo priti do tega, da mora vsakdo priznati barvo. Prihujenih hinavcev, ki ob ugodni priliki zahrbno grizejo, ne rabimo med nami. Treba jih je ne samo razkrinkati, ampak nastopiti treba proti njim javno, da končno enkrat občutijo, kje da so. Te dni je pod pritiskom razjarjenega javnega mnenja manj čuti običajnega malkontentskega bujskanja, vendar se v previdnejši obliki povrača. Tudi tega ne smemo več dopuščati.

V Italiji je proti strupu komunizma in njegovega nezakonskega očeta malkontentstvu nastopila reakcija v obliki fašizma. Fašizem je prekratil svojo prvotno idealno poslanico. Polastil se je ga manj vredni individui in ga uporabili. Ali ideja sama, da klin treba izbiti s klinom, je bila zdrava in sposobna.

Pri nas je do pred kratkim izledalo smešno, če je kdo odkrito branil državo in njeno politiko. Povsod se je smatralo za bolj duhovito, če se je samo psovalo in v nič devalo vse, kar je država storila. Zabavljajstvo je bila moda. Neizmerno smo si sami škodovali s to boleznijo. Ta položaj je treba do dna premeniti.

Na državne oblasti prihajajo pritožbe, da publika ne dopušča več običajnih zabavljajških kritik proti državi in državnim oblastem. Občutno si je v mnogih slučajih pomagalo samo in ni hotelo čakati, da državni organi šele zapakirajo nasprotnika in ga kaznujejo. Take lekcije so zdrave in koristne, dokler se gibljejo v mejah zakona, ki ne izključuje, da si patriotično prepričanje da duška na licu mesta.

Mi ne rabimo italijanskega fašizma, potrebujemo pa močeno in organizirano akcijo, ki bo izkoreninila vse elemente, ki jim je dosti dosežek s dvomljivo igre, in ki so opravičeni vsak protidržavni

Zakonski načrt za zaščito javnega reda

Beograd, 26. julija. (Izv.) Ministrski svet je izdelal načrt zakona za zaščito javnega reda v državi. Glavne določbe načrta, ki je bil danes predložen zakonodajnemu odboru, so sledeče:

Člen I.

Kot zločin v zmislu kazenskega zakona se smatrajo tudi sledeča kaznjiva dela:

1.) Vsaka razmnožitev po tisku, zlasti potom knjig, plakatov ali objav, izdajanje in širjenje takih tiskovin, ki imajo namen demonstracije proti državnim oblastem, ki so predvidene po ustavi, ali z namenom vobče, da se ogrozi mir ali spravi v nevarnost javni red, kakor tudi vsaka tem potom ali ustno izvedena anarhistična propaganda, istotako če se taka propaganda naroči drugim osebam, dalje ako se poskuša s surovo silo ali na drug način terorističnim potom premeniti politični ali ekonomski red;

2.) vsako organiziranje, podpiranje ali članstvo v društvu, ki bi imelo za cilj anarhizem ali terorizem ali v obče kak delikt, ki je predviden pod 1.);

3.) dajanje v najem v katerikoli obliki prostorov ali zgradb za zborovanja oseb, ki imajo za cilj pripravljane dela pod 1.) in 2.), ako o tem cilju lastnik ni obvestil vlade;

4.) vsaka propaganda za vojaško pobuno, ali da se vzbudi nezadovoljstvo med vojaštvom, ali da bi se državljani ne odzvali vojni dolžnosti, vsako delo za omejitve proizvodnje, poprave ali prenosa vojnega materiala ali nabav za vojsko, kakor v obče vsa antimilitaristična propaganda;

5.) vsaka zveza s kako osebo ali kakim društvom v inozemstvu v svrhu pomoči iz inozemstva, da se pripravi revolucija v državi ali kaj drugega, kar je predvideno v prejšnjih točkah, kakor tudi vsako podpiranje kakšnega inozemskega lista ali društva s strani kakke osebe, nahajajoče se na teritoriji naše kraljevine, ako te osebe ali društvo delajo proti redu v naši državi;

6.) vsaka proizvodnja ali nabava orožja in orodja kakor tudi skrivanje municije in eksplozivnega materiala v prej omenjene svrhe.

Člen II.

Kdor naredi, katerikoli delo označeno v členu I. tega zakona, bo kaznovan z ječo 20 let, v težjih slučajih poleg ječe tudi z izgubo državlanske časti, kakor tudi z denarno kaznijo od 1000 do 100.000 dinarjev. Proizvodni kaznivih del se konfiscirajo. V svrhu hitreje in lažje preiskave je v takih slučajih dovoljeno preiskovalnim oblastem, da vrše po potrebi preiskavo tudi ponoči.

Člen III.

V svrhu iztrebljenja hajdukov se mora v srezih in občinah, kjer se pojavljajo in skrivajo hajduki:

1.) Grupirati vasi, in sicer tako, da bo na enem mestu najmanj deset hiš. Hiše, ki bodo izven vasi, se porušijo. Predno se izvrši to grupiranje, ima policijska sreska oblast to v vasi objaviti. Ako se

v roku 15 dni hajduk ne aretirira, preda policiji ali ubije, se izvrši takoj nato grupacija;

2.) da se sorodniki hajdukov do četrtega kolena prave in stranske linije prisilijo k izselitvi v druge okraje, kakor tudi lastniki in sorodniki iz onih hiš, za katere postoji upravičena sumnja, da prikrivajo hajduke, orožje ali municijo ali kakkega zločinca;

3.) ako se niti grupacija niti prisilno izseljevanje sorodnikov hajdukov ne izkaže kot zadostno, da se hajduki vdajo, in ako se ugotovi, da jim pomaga vās, se izvede prisilna izselitev cele vasi.

Odločbo o izselitvi izda okrajni načelnik, ki je dolžan jo prijaviti tekom treh dni ministrstvu notranjih del.

Člen IV.

Skrivanje hajdukov, odmetnikov in ubežnih obojeh oseb, se kaznuje z zaporom do desetih let in z denarno globo 10.000 dinarjev.

Člen V.

Ako je po krajih, kjer je še običajna nedopuščena krvna osveta, izvršen in potizhušen kak uboj iz osvete od kakkega deteta ali mladoletnika, in se ne more dognati soudeležba drugih oseb, potem odgovarja namesto deteta njegov oče ali moški člani družine do četrtega kolena. Zato je določena kazneni zatvora in robeže deset let.

Člen VI.

Državna policijska oblast sme zahtevati od najbližje komande vojske zaradi vzdržanja javne varnosti, kadar se izkaže, da v težkih slučajih ne zadostuje tamošnje varnostne oblasti za zaščito osebe in premoženja, uporabo vojske in to posebno v slučajih nenadnih tajnih napadov na mejah države, v slučaju poplave, požarov in skrivanja odmetnikov.

Člen VII.

Ako se v kako občini ali srez pošlje vojska zaradi ogroženja javne varnosti, potem bo prebivalstvo dotične občine ali sreza primorano, da iz svojih sredstev, in sicer vsaka hiša po svojem stanju preživlja vojsko. Zbiranje potrebnih živil se vrši pod kontrolo policijskih oblasti.

Člen VIII.

Na zahtevo notranjega ministra ali ministra za vojno in mornarico se dodeli potrebno število vojaštva na službovanje k žandarmeriji, kadar se le-ta izkaže kot nezadostna za vzdržanje javnega reda in orožništva ni mogoče takoj ojačiti.

Člen XVI.

Ako državni uradniki, delavci vojnne administracije, uslužbenci samoupravnih teles, v kolikor vrše iste funkcije kakor državni organi, posamično, v večjem številu ali v skupinah prenehajo izvršiti svojo službo v cilju štrajka, se kaznujejo z zaporom, kolovodje pa tudi z denarno globo do 10.000 dinarjev.

Člen XVII.

Kdor bi v svrhu štrajka oviral kogarkoli, da dela, se kaznuje z zaporom do desetih mesecev, ako njegov čin ne preide v težja kritična dela.

Nameravani atentat na Pašića

Beograd, 26. julija. (Izv.) Danes so beograjski detektivji v okolici Beograda aretirali neko sumljivo osebo izkazalo se je, da je osumljenec član terorističnega odbora. Pri zaslišanju je priznal, da je imel nalog, ubiti ministrskega predsednika Pašića.

Min. Pribičević o nofranjem položaju države

Beograd, 26. julija. Notranji minister Pribičević je podal ministrskemu svetu obširno poročilo o notranjem položaju države. Ugotovil je na podlagi službenih poročil, da je položaj na Hrvaškem, odkar se je sprejela ustava, znatno boljši. Davek plačujejo Hrvatje sedaj redno in o priliki rekrutacij so se odzvali obvezanci tudi v tistih krajih, kjer imajo večino Radicevci, s 94 do 100 %. Ravno tako so se tudi veliko boljše razmere v južnih krajih. V Sandžaku in na Kosovem se je ojačilo orožništvo, da bi

pojav, naj pride v kakršnikoli obliki, zatreti z dobro, če pa ne gre drugače, tudi zgrda. Tak fašist bi moral biti vsak državljani in kmalu bi bil konec vsega boljševizma in njegovih zavetnikov, ki se med nami skrivajo pod raznimi nedolžnimi firmami.

PAŠICEVA POSVETOVANJA Z VOJAŠKIMI FUNKCIJONARJI.

Beograd, 26. julija. Včeraj popoldne je imel ministrski predsednik Pašić sestanek z načelnikom glavnega generalnega štaba vojvodo Petrom Bojovićem in vojnimi ministrom Zečevićem. Sestanek je trajal dve uri. Obveščeni krogi trdijo, da je imel sestanek svrhu, da se doseže sporazum glede uporabljanja vojske proti protidržavnim elementom, če bi ti izvajali s svojim zadržanjem kako tako državno akcijo. Vojaštvo bi bilo rezerva orožništva.

Bitke med fašisti in komunisti v Toskani

FAŠISTI POŽGALI CEL DEL MESTA. — SPLOŠEN ŠTRAJK V RIMU. — ALARMIRANJE VOJAŠTVA.

Florenca, 26. julija. (Izv.) Po vsi Toskani se nadaljujejo boji med fašisti in socialisti. Do žalostnih in krvavih izgredov je prišlo zlasti v komunistični občini Grosseto, kamor so napravili fašisti demonstrativno ekspedicijo. Fašistovski ekspediciji so sprejeli s strelji komunisti in socialisti in prve žrtve so padle takoj. Začela se je prava bitka, med katero je bilo ubitih 12 oseb, veliko število pa ranjenih.

Fašisti so dobili na telegrafске in telefonske klice ojačenje iz vseh strani Toskane; z avtomobili so se vozile cele čete oboroženih fašistov. Komunisti so potisnili fašiste nazaj in pri vasi Roccastrada so se znova spopadli; tu so bile zopet nove žrtve, katerih število še ni dognano. Fašistom se je posrečilo pognati komuni-

ste v beg in v mestu Grosseto so začeli divjati fašisti; v kratkem času je bilo v ognju 17 hiš.

Kakor se trdi, je vse te poboje aranžiral in vodil aktivni italijanski oficir, poročnik Castellani.

Rim, 26. julija. (Izv.) Ko se je v Rimu zvedelo za dogodke v Toskani, so sklicali komunisti in socialisti velik shod, na katerem so proglasili generalni štrajk. Koliko časa bo štrajk trajal, se še ne ve. Danes zaradi štrajka ni izšel noben časopis. Vse vojaštvo je na nogah, vse važnejše kraje je zasedla vojska z žandarmerijo, celo klopni avtomobili so pripravljeni. Konjeniške patrulje križarajo po mestu. Položaj v mestu je jako resen. Nevarnost je, da se generalni štrajk proglasi za vso državo.

Obsedno stanje v Moskvi

Dunaj, 26. julija. Kakor poroča »Neue Freie Presse« iz Kodanija, je po poročilu lista »Politikern« izjavil Kamenjev v neki seji ljudskih poverjenikov v Moskvi: »Ne moremo si preskrbeti hrane za 25 milijonov ljudi, ki sedaj stradajo, ravnotako ne za 140.000 moskovskih delavcev. Ako pa bi mogli računati s tem, da oskrbimo s hrano komunistično vojsko in se

nam posreči, spraviti v obratovanje nekaj večjih tovarov, bi bili dovolj močni, da zlomimo vsak odpor. Ta govor je imel za posledico splošno delavsko stavko. Menjševiška stranka pozivlje delavstvo v posebnem proglasu, naj zgrabi za orožje in vrže sovjetsko moč. Zaradi te proklamacije je sovjetska vlada proglasila obsedno stanje.

Uveljavljanje trianonskega miru

Pariz, 26. julija. (Izv.) Danes so bile izmenjane ratifikacijske listine o trianonskem miru med zavezniki in Madžarsko. Posledica tega je, da je postala trianonska mirovna pogodba pravomočna. Madžarska bo morala izročiti zapadno Ogrsko Avstriji. Jugoslavija pa rečujsko kotlino Madžarski. Proces prodaje bo trajal par tednov. Veleposlaniška konferenca je določila za končni termin 27. avgust. Oficirski detašma entente na zapadnem Ogrskem se v kratkem pomnoži.

Pred odločitvijo gornjeleskega vprašanja

Pariz, 26. julija. »Reuter« poroča uradno iz Londona, da se konferenca vrhovnega sveta ne bo vršila v Boulogneu, kakor je bilo prvotno namenjavano, ampak v Parizu. Za dan sestanka je določen 4. avgust. V četrtek dne 28. julija se bo vršila v francoski zunanjni ministrstvu v svrhu priprave odločitve vrhovnega sveta o Gorenji Slezijski prva seja izvedencev Francije, Anglije in Italije. Po angleških poročilih se Lloyd George konference v Parizu ne bo udeležil, ker je zaposlen z važnimi tekočimi zadevami. Zastopala pa ga bosta lord Curzon in lord Balfour. »Temps« opozarja v uvodniku, da bo Francija resimirala na odpošiljate vojaških ojačenj v Gorenjo Slezijsko, zato pa se v slučaju nemirov nikakor ne bo zadovoljila samo z grožnjo ob Renu.

Varšava, 26. julija. Po ameriških časniških poročilih stoji načrt, izpremeniti Gorenjo Slezijsko v samostojno nevtrarno državo, v ospredju posvetov. Vlada komisija naj bi bila sestavljena iz zastopnikov Italije, Poljske in Nemčije; h komisiji bi se naprosil tudi ameriški delegat.

Berlin, 26. julija. Kakor javljajo iz Gorenje Slezijske, je bila proglašena v rybnjskih rudnikih splošna stavka vsled spopada med nemškimi železničarji in poljskimi insurgenti, ki so pri Dziervowicah obstreljevali vlak. V rybnjskem okrožju se nabirajo mnogobrojne čete poljskih vstašev. Od vseh strani potrjujejo velike transporte orožja iz okrožja Rybnik v obmejne vasi. Listi smatrajo te dogodke za znamenje prihodnje četrtje poljske vstaje.

SLOVESNA PROSLAVA DESETLETNICE SOCIJALISTIČNEGA LISTA.

Nauen, 24. julija. V soboto je bila v Kodanju proslava 10letnice danskega lista »Socialdemokraten«. Velikanskih manifestacij so se udeležile ogromne množice ljudi. Danski in nizozemski socialno-demokratski govorniki so govorili raz pet tribun.

Vstaja v Maroku

Pariz, 26. julija. (Izv.) Kakor poročajo iz Madrida so napadla marokaška plemena pri Melilli tam se nahajajoče španske vojaške oddelke in jih obkolila. Trdnjava Melilla je popolnoma odrezana od zunanjega sveta. Bijejo se zanj ardi boji, o katerih poteku pa ni podrobnejših vesti. — V Madridu vlada veld teh dogodkov silno razburjenje. Listi trde, da so napad na španske čete organizirali Nemci, ki bi radi preprečili špansko penetracijo Maroka. Vlada je odredila vse potrebno, da reši posadko v Melilli.

KOMUNISTIČNA GROZILNA PISMA.

Beograd, 26. julija. »Politika« piše: Komunisti so pričeli pošiljati članom kabineta grozilna pisma. Posebno obsovačena sta z njihove strani notranji minister Pribičević in predsednik skupščine dr. Ribar. Obveščeni krogi trdijo, da so komunisti obsodili na smrt tudi nekatere socialno-demokratske poslanca. Med temi je na listi proskribirancev tudi Dragiša Lapčević.

POKOJNINA DRAŠKOVIČEVI RODBINI.

Beograd, 26. julija. (Izv.) Vlada je odločila, da se izplačiva Draškovičevi rodbini v znak priznanja njegovega delovanja dvojna penzija.

EKSPLOZIJA PRI PULJU — POSLEDICA ATENTATA.

Pulj, 26. julija. (Izv.) Število žrtv o priliki eksplozije v Valielungi še vedno ni dognano. Vedno bolj se pa utrjuje sumnja, da je eksplozija delo atentata. Tako je danes policija zasledila na nekem strnišču v bližini skladišča naps, napisan z ogljem in okorno roko: Nocoj zleti v raket skladišče Valielungi. Nevarnost za mesto je bila velikanška, ako se pomisli, da je bilo v bližnjem objektu, ki so ga rešili z največjo muko, 120 ton eksplozivnih snovi. Ako bi se vnel ta objekt, bi bil danes Pulj kup razvalin. Eksplozija se je videla na 40 kilometrov naokoli. Policija je prišla že večje število oseb, ki so na sumu, da so v zvezi z atentatom.

Beograd: Valute: dolar 41.45—41.90, funti 148, franki 820—825, lire 182—186, leji 56.25—56.50, levi 36.50—36.60, marka 54.40—54.60, češke krome 56—56.50. Devize: London 150.50—151, Pariz 325—327, Zeneva 685—695, Praga 54.50—54.75, Dunaj 4.50—4.55, Berlin 54.15—54.20, Milan 186—186.50.

Curib. Berling 7.75, Holandija 190.50, Newyork 610, London 21.80, Pariz 47.05, Milan 26.40, Bruselj 45.90, Kodanj 92.50, Stockholm 125, Kristjanija 78.50, Madrid 77.50, Buenos Aires 172.50, Praga 7.75, Budimpešta 1.675, Zagreb 3.60, Bukarešta 8, Varšava 0.81, Dunaj 0.70, avstrijske krome 0.70.

Sprejem pokrajinskega namestnika Ivana Hribarja v Ljubljani

Gospod Ivan Hribar, ki so ga pred sedmimi leti za vsakim korakom spremljale sence avstrijskih detektivov, se je vrnil večeraj, ravno na dan obletnice avstrijske mobilizacije, kot minister in prvi pokrajinski namestnik za Slovenijo v slovensko prestolico.

Vsa napredna in narodna Slovenija ga je pričakovala željno in z radostjo, posebno pa še bela Ljubljana, ki je pozdravila v njem tudi nekdanjega dolgoletnega župana, inkarnacijo ljubljanske jugoslovanske irredite. Vselemu dogodku primerno je bilo zato tudi razpoloženje prebivalstva. Napredna in narodna Ljubljana je vedela, da sprejema v svoje okrilje moža, ki je ostal zvest svojim nekdanjim vzvišenim idealom, katerim je posvetil vse svoje delovanje in za katere je tudi trpel. Odela se je radi tega spontano v slavnostno obleko in pripravila svojemu častnemu občanu sprejem, kakor ga zasluži.

Ze ob 5. popoldne se je zbrala pred kolodvorom velika množica ljudstva, na peronu pa zastopniki vlade, načelniki vseh državnih uradov s številnimi uradniki, zastopniki mestne občine ljubljanske, odposlanstva številnih političnih, gospodarskih in prosvetnih društev in korporacij, ljubljanski in škenski Sokol in pevski društvi »Ljubljanski Zvon« in »Slavee« z zastavo.

Ob 1/2. zvečer je zavozil vlak ob zvokih godbe dravske divizije in med viharimi »Živio!« klici na kolodvor. Deželni predsednik, gosp. dr. Baltić je pozdravil izstopivšega namestnika s sledečim nagovorom: »Gospod ministar! Stejem si v izredno čast, da Vas morem pozdraviti kot moža, ki je posvetil vse svoje delovanje in stremilje nje veliki ideji ujedinjenja našega naroda. Z mirno dušo prevzemate danes težavno in častno mesto. V imenu vsakega državnega uradništva Vas zagotavljam, da Vam bomo stali pri tem zvesto ob strani in Vam kličemo: Dobrodošli v beli Ljubljani!« (Navdušeni klici: »Živio Hribar!«)

Nato ga je nagovoril magistratni ravnatelj gosp. dr. Zarnik imenom mestne občine.

Po staroslovanskem običaju so mu ponudili kruha in soli, gđ. Jutta Zarnikova pa mu je izročila krasen šopek.

Zatem so pozdravili gosp. Hribarja gosp. dr. Zahorsky, ataše češko - slovaškega generalnega konzulata v Ljubljani, gosp. Andrej Kalan, prošt ljubljanski, ki ga je pozdravil imenom odsotnega škofa, želeč mu blagoslova v njegovem delovanju, general Dokič imenom oficirskega zbora, gosp. Cerne imenom Samostojne kmetijske stranke in gosp. Anton Pesek, ki je izrazil prepričanje, da bo gosp. namestnik kot svoječasi župan tudi vnaprej posvečal Ljubljani vso pažnjo.

Gospod namestnik je na pozdrave odgovoril:

Na lepih besedah, katere sem čul od vas vseh, srčna vam hvala! Prihajam v Ljubljano, v mojo milo Ljubljano, v kateri sem toliko časa deloval in kateri sem mnogo svojih moči posvečal. Zelo me je razveselilo zaupanje kralja in vlade, da bom mogel še na svoja stara leta pripomoči k konsolidaciji naše velike ujedinjene domovine, za katero sem deloval že v oni dobi, ko je visel nad mano Damoklejev meč. Ako sem tedaj imel poguma, delovati za to idejo, morete verjeti, da imam sedaj tudi moči, ako mi fizične moči ne opešajo, ko morem z odprtim vezirjem delovati za oni ideal, za katerega sem deloval pod avstrijskim režimom, za uveljavitev naše slavne in mogočne domovine.

Prihajam sem, da branim in ščitim pravo in pravico. Jaz ne poznam no-

ben razlike med državljani Jugoslavije, najsi bodo te ali one stranke. (Odobravaje.) Vsi so državljani iste države, imajo pravico do zakonite obrambe. Odkar je bila ustava sprejeta v Beogradu, imamo temelj, naj si bo ustava slaba ali dobra. Ali po mojem prepričanju je ustava dobra, kakor priznavajo to tudi prosvitlenejši narodi, kakor češki in francoski. Oči celo podarjajo, da je naša ustava boljša kakor njihova. Ustavo imamo. Temelj države je tu. Na tem temelju moramo graditi zakonodajo. Zato preneha sedaj vsako drugo gospodarstvo, ker vladata pravo in pravica.

Prihajam sem kot namestnik našega vzvišenega kralja, ki je toliko žrtvoval za idejo, za katero je od svoje mladosti deloval, trpel celo v strelskih jarkih, in dosegel veliko zadoščenje, da so se vsi trije deli naroda ujedinili v mogočno Jugoslavijo. V imenu kralja ne smemo nikdar drugega izgovoriti kakor pravico in zakonito pravo. V tem smislu hočem delovati s pomočjo vseh brez razlike strank, ker vem, da ste vsi verni državljani Jugoslavije.

Kraljevi namestnik Hribar je končal svoj govor z vzklikom: Bog živi našega slavnega kralja Petra I. in Bog živi njegovega zastopnika, presvitelega regenta prestolonaslednika Aleksandra! Naj živi naša ujedinjena kraljevina!

Dolgotrajno ploskanje in vzklikanje kralju Petru in regentu Aleksandru je spremljalo namestnikove zaključne besede, vojaška godba pa je zaigrala naše himne.

Ko je godba dravske divizije odigrala državno himno, so se poklonili gosp. namestniku zastopniki številnih navzočih društev in korporacij. S posebnim veseljem je pozdravil navzoče Sokole, med katerimi je preživel najlepše dneve svoje življenja. Bodril jih je, naj vztrajajo tudi nadalje na dosežanem potu in jim obljubil svojo podporo.

Ko je prišel gosp. namestnik iz kolodvora, ki je bil slavnostno okrašen z zelenjem, mu je množica naroda priredila viharne ovacije. Razvil se je takoj veličasten sprevod: na čelu sokolska konjenica in godba dravske divizije, nato zastave, Sokoli in društva. Do vladne palače je stalo ljudstvo v špalirju in prirejalo Ivanu Hribarju neprestano ovacije in ga obšipalo s cvetjem.

SPREJEM V MARIBORU.

Pokrajinski namestnik gosp. Ivan Hribar je prišel v Maribor ob 14.05. Na kolodvoru so ga pričakovali: župan g. Grčar z občinskimi svetovalci, g. okrajni glavar dr. Lajnišič z zastopniki uradov, odposlanstva raznih korporacij in številno občinstvo. Najprej ga je pozdravil imenom državnega uradništva gosp. dr. Lajnišič, nato pa imenom mariborske občine župan g. Viktor Grčar, ki ga je prosil naklonjenosti. — Gospod namestnik je najprej odgovoril županu, naglašujoč zgodovinski pomen dejstva, da ga pozdravlja v Mariboru prvi slovenski župan. Poudarjal je veliki pomen, ki ga ima Maribor za razvoj slovenskega narodnega življenja in obljubil mestu svojo podporo. Na pozdrav gosp. okrajnega glavarja je izjavil, da hoče na svojem mestu delati v znamenju pravice in zakonov in izrazil prepričanje, da ga bo uradništvo v njegovem stremiljenju podpiralo z vsemi močmi. Nato je gospod namestnik izmenjal par besed z zastopniki raznih društev in korporacij in se ob 14.37 odpeljal med viharimi »Živio!« klici občinstva proti Ljubljani.

Regentova zaročenka

Iz Pariza so javili te dni listi, da se je naš prestolonaslednik regent Aleksander zaročil v Parizu z vojvodinjo Sofijo Vendome in Alencon, drugo rojeno hčerko vojvode Filipa Emanuela in njegove soproge Henriete, belgijske princezinje. Ta vest do danes ni uradno niti potrjena niti demantirana, torej je verjetno, da se naš regent res zaročil in da bomo skoro pozdravili svojo jugoslovansko kraljico.

Kraljevski dom Bourbon-Orleans je mlajša veja stare francoske kraljevske hiše Kapetov, ki so vladali na Francoskem od leta 888. do prve polovice 19. stoletja. Ustanovitelj dinastije Robert Močni, vojvoda francoski, grof Pariza, Orleansa in Anjona, ki je padel leta 866. v bojih z Normandiji. Njegovi sinovi Oto, Eudes in Robert I. so bili francoski kralji, Robertov vnuk Hugo Kapet je postal leta 987. francoski kralj, ki se smatra v zgodovini kot pravi praded francoske narodne dinastije, ki je pozneje spremenila svoj naziv v rodovino Bourbonsovo.

To je bilo za časa Roberta de France, grofa Clermonta, najmlajšega sina francoskega kralja Ljudevita Svetega. Ta je namreč z ženidbo nasledil ime in premoženje rodbine Bourboncev. Bourbonci so bili stara francoska kneževska hiša iz pokra-

jine Bourbonnais. Ko je leta 1218. z zadnjim knezom Archambaultom izumrla ta rodbina, se je vnučinja zadnjega kneza Mahaut Bourbonnska poročila s Kapetom Robertom. Tako je tudi mlajša veja Kapetov prevzela naslov Bourboncev.

Tudi rodbina Bourbon se je že leta 1327. razdelila v dve veji, in sicer starejšo in mlajšo. Starejša je izumrla leta 1527. in vsa posestva so prešla v last mlajše linije. Iz te linije je nastala francoska vladarska dinastija Bourbonov, ko je Henrik IV. leta 1589. nastopil francoski prestol. Iz te linije in dinastije so bili vsi poznejši kralji francoski do Ljudevita XVI.; stranske linije te dinastije so pa vladale v Španiji, Neapolu-Siciliji in Parmi.

Ko je velika francoska revolucija leta 1792. za vedno odstavila Bourbonsovo dinastijo, se je ta v dobi restavracije leta 1814. do 1815. zopet pospela na prestol, dokler ni bila po junaški revoluciji leta 1830. končno odstavljena. Karl in njegov sin Ljudevit sta se odpovedala prestolu in šef dinastije je postal Henrik, grof Chambouht. Ker ta ni imel otrok, je po njegovi smrti leta 1883. izumrla glavna Bourbonnska linija. Vodstvo dinastije je prevzela mlajša linija Bourbonnska, hiša Bourbon - Orleans. Pravnuk Henrika, Ljudevit Filip je bil od leta 1830. do 1848. francoski kralj pod imenom meščanski kralj.

Vzroki lakote v Rusiji

Cer vse nenavadno se šujejo vesti v začetku silne lakote v Rusiji. Lakote, ki preti milijonom prebivalstva s strašno smrtno. Saj je vendar ta bogata država še pred kratkim zakladala s svojim živilskim izvozom velik del Evrope! Danes pa naj sama gine lakota?

Ce pogledamo predvojne razmere, vidimo, da je v Rusiji (evropski) na polja in vrtove odpadlo 262% celokupne površine, na travnike in pašnike 150%, na gozd 388%, a na neproduktivno zemljišče le 191%, kar nikakor ni veliko, če pomislimo, kako visoko na mrazl sever sega Rusija. V Rusiji so pridelali že okroglo deset let pred svetovno vojno nič manj ko 1/2 celokupne evropske žetve, dočim je prebivalstvo Rusije predstavljalo le četrtino evropskega prebivalstva.

Vzroki, nenadoma nastopivše lakote v Rusiji so v glavnem sledeči:

Ze v normalnih časih so bile razlike med opaznimi letinami v Rusiji zelo velike. Vsa osrednja in južna Rusija dobiva razmeroma malo padavin in sicer okrog 300 mm ali celo manj na leto. (Ljubljana ima 1450 mm na leto.)

Ta množina padavin bi za poljedelstvo ne zadostovala, ako ne bi k sreči glavni del tega padel ravno v poletni dobi. Toda posebnost ruskega podnebjja je, da obstajajo velike razlike padavin med posameznimi leti. Zgodi se namreč, da pade nekatera poletja silno malo dežja, kar povzroča v zvezi s silno vročino, ki vlada običajno v Rusiji, katastrofalno sušo. Poseben pogostem se to dogaja v gubernijah na jugu in vzhodu ob dolnji Volgi. Poleg tega povzroča pogostoma veliko škodo v poljedelstvu prepozen mraz nastopajoč v pozni spomladi.

Očividno sta letos nastopili obe neugodnosti, zlasti pa se poroča o prvi, o velikanski suši, ki je vzela mnogim gubernijam vso žetev.

Kakor rečeno so bile slabe letine, povzročene po suši že v carski Rusiji zelo pogoste. Toda njih učinek ni bil tako katastrofalen kakor danes. Vlada je bila namreč stalno pripravljena nanje, registrirala je pravočasno iz prizadetih gubernij poročila o stanju setve in nato pravočasno začela z dovozom žita iz drugih gubernij, kjer so domala vedno računali na več ali manj normalno žetev. Ustanavljala je tudi v ogroženih gubernijah velika skladišča žita, ki so služila kot rezerva za suha leta. Tako se je posrečilo lakoto če že ne popolnoma onemogočiti pa vsaj zelo omejiti. V ruskih listih pred vojno smo dnevno brali poročila o stanju žetve in o borbi zoper lakoto. Tozadnje rubrike smo redno srečavali v vseh velikih ruskih listih.

Na podlagi tega prav lahko razumemo lakotno katastrofo, ki je zadela opisane gubernije na jugu in jugovzhodu. Treba si je le predložiti današnje upravno, gospodarsko in prometno stanje, v kakršnem se nahaja sovjetska Rusija. Da rezervnih skladišč že davno ni nikjer več, si prav lahko predstavljamo. Da ni pravočasno in zadostno dovoza iz srečnejših gubernij, je tudi izven dvoma. Prvi spričo pasivne resistance mužika tudi v najrodovitnejših gubernijah nimajo mnogo živeža za izvoz, drugi če bi ga imeli, ga za ničvredni boljševiški papir ne marajo prodajati, rekvizicije so se pa že ponovno izjalovile; in tretji, če bi bile rezervne zaloge kljub vsemu na razpolago jih vpriče popolnega razdeljanja železniških sredstev absolutno ni mogoče pravočasno postaviti na prizadeta mesta.

Mužik je bistre glave. On najbolj pravilno in točno presoja položaj — zato beži v stotisočih iz gubernij, ogroženih po lakoti, posvečenih smrti. In kakor vedno, se oglašja verna spremljevalka lakote — strašna kolera.

Uloga matuška Rusija!

Njegov nečak Filip Emanuel, vojvoda Vendome in Alencon se je oženil z belgijsko princezino Henrieto. Njegova druga hči iz tega zakona je zaročenica našega prestolonaslednika Aleksandra.

Princeza Sofija je rojena 19. oktobra 1898. v Neillgu ob Seini. Starejša sestra princeze Sofije, Marija Lujiza, je omožena s princem Filipom Bourbon Sicilskim, mlajša sestra, Genova, še ni omožena. Brat je princ Karlo Filip vojvoda Namurski.

Francoska kraljevska hiša Bourbon je najstarejša in najuglednejša dinastija v Evropi.

Zanimivo je, da so vladarji in kralji te dinastije iz stranske linije Anjou v srednjem veku že vladali nad enim delom naše kraljevine. Leta 1309. je bil namreč član te dinastije Karol Robert izvoljen za madžarskega kralja in je vladal tudi nad Hrvatsko kot hrvatski kralj; tudi njegovi potomci vse do leta 1403. (Ljudevit Veliki, Marija, Karl Draški in Ladislav Neapolski) so bili hrvatski vladarji.

Ko postane torej kneginja Sofija Vendome in Alencon Bourbon-Orleanska kraljica kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, bo zasedla prestol, na katerem so njeni predniki vladali kot hrvatski kralji.

K vojni v Mali Aziji

Ravno te dni preživljamo sedmo obletnico splošne mobilizacije in izbruha velike svetovne vojne. Takrat nas je že sam vzkrik: vojna! napolnil z nepojmljivo napetostjo, tesnobnim pričakovanjem velikih dogodkov, ki bodo preobrazil življenje celote in slehernege posameznika.

Koliko se je spremenilo od takrat! Vojna je postala takorekoč vsakdanja zadeva. Ako se je pred l. 1914. vnela vojna na kateremkoli koncu sveta, v še tako skritem zatiski svetovne politike, je vendarle vzbujala splošno zanimanje. Dandanes se malokdo še briga za to, ali je že ves svet pomirjen, ali še na kakem koncu grme topovi in pokajo puške.

Tako se v Mali Aziji vrši krvava vojna že nad eno leto, vrši z zelo spremljivim pokretom in kolebajočo sredo. Nasproti si stojita nasprotnika, katerih nobeden ne mara odnehati od svojih vojnih ciljev.

Grčija, ki je izšla iz svetovne vojne z lepim povečanjem, je postala izrazita pomorska država, ki obvlada vse Egejsko morje in sega tja do svetovnega politično važnih morskih očin na potu v Črno morje. Turčija, ki jo je sevrski mirovni sklep zmanjšal na okroglo 12 milijonov prebivalcev, predstavlja izrazito kontinentalno državo, kajti na najvažnejši pas malozazijske obale so položile svoje roke evropske države. Grčija, ki po številu prebivalstva daleč zaostaja za Turčijo in je pretežno mornarska država, se torej nahaja v tem oziru na slabšem. Na boljšem nego Turčija pa se nahaja vzpričo prostih prometnih zvez z Evropo, odkoder dobiva dovolj orožja in vsega za bojevanje potrebnega, dočim je Turčija, ki sama nima nikakih tvornic, tudi ne munijskih, odrezana od Evrope, na-

vezana sosednje na problematiko po moči sovjetske Rusije. Največje važnosti je, da stoji za Grčijo Anglija, jo podpira v mnogočem, kljub temu, da si je s povrtnitvijo hohenzollernskega Konstantina obutno poslabšala svojo pozicijo pri antanti.

Vpriču teh okolišnosti ni čudno, da se ostali boji v Mali Aziji tako dolgo ne odločijo; stojita si precej enaka nasprotnika nasproti. Uspehi, ki so jih dosegli Grki v svoji splošni ofenzivi, so bili le kratkotrajni, kajti Turkom se je kmalu posrečilo potisniti sovražnika nazaj.

Te dni pa se je položaj zelo spremenil Grkom v korist. V veliki ofenzivi sredi tekočega meseca se jim je posrečilo, doseči razne uspehe, predvsem zavzeti znamenita mesta Afium-Karahisar, Eskişehir in Kutaja. Pomen te zmage bomo vedeli pravilno oceniti, ako si predložimo, da leže ti kraji ob železnici, ki vodi iz Carigrada proti jugu. Pri Eskišehiru se odcepi od glavne proge, takomenovane anatolske železnice, stranska proga na Angoro, sedanjoo prestolico kemalistične Turčije. Pri Afium-Karahisarju pa se združijo z anatolsko železnico prvovrstna proga, prihajajoča od Smirne; proti vzhodu drži odtod železnica na Konio in dalje proti Bagdadu. Kutaja slednjič, je močna trdnjava na progi med obeh železniških križiščema.

Z osvojitvijo teh prog in križišč so Grki zgradili važno osnovno bazo svojih nadaljnih akcij, ki jim bo omogočala dovažati vse potrebno, bodisi od Smirne, bodisi od Carigrada. Seveda je vprašanje, ali bodo mogli obdržati doseženo črto. Njihovemu eventualnemu nadaljnjemu prodiranju pa bi nutil tudi puščavski in pustinjski teren, ki prevladuje odtod proti vzhodu velike ovire.

Po svetu

— Proti habsburškim pustolovščinarjem. Iz Bukarešte poročajo: Z ozirom na vesti, da se pripravlja Karel Habsburg na novo ekspedicijo na Madžarsko, se v tukajšnjih diplomatskih krogih trdi, da je med romunsko in jugoslovansko vlado dosežen popoln sporazum; v tem slučaju bosta Romunija in Jugoslavija proglasili takoj vojno stanje z Madžarsko. Tudi čeho - slovaški poslanik v Bukarešti je v imenu svoje vlade izjavil, da se tudi ta pridružuje temu koraku. Z ozirom na nevarnost nove Karlove pustolovščine Jugoslavija še ne bo evakuirala kraja, ki bi jih morala po trianonski pogodbi, pač pa bo v slučaju vrnitve Karla raztegnila svojo okupacijo, da zavaruje svoje meje. Govori se tudi, da bodo v tem smislu romunska, čehoslovaška in jugoslovanska vlada pcdvzele skupne rak v Budimpešti.

— Intervencija v Sofiji. »Temps« poroča iz Sofije, da so angleški, francoski in italijanski poslanik bili pri predsedniku bolgarske vlade Stamboljskemu in mu prijateljsko, a obenem z odločnimi besedami predložili nevarnost sedanje bolgarske politike. Zadrževali so v prvi vrsti brezpogojno izvršitev določb mirovne pogodbe, dalje pa energične korake vlade proti omejnim bandam, ki še vedno vpadajo na jugoslovansko, grško in romunsko ozemlje. Zastopniki velikih sil so zlasti svarili Bolgarsko, naj se ne spušča v nikakršne avanture v Trakiji, ker zavezniki stoje na stališču, da se grško - turški spor tiče samo omenjenih držav in da bi morali vsako vmešavanje od tretje strani odločno zavrniti. Za eventualne dogodke v Trakiji bo odgovorna bolgarska vlada. — Stamboljski je vzel izjavo zaveznikov na znanje in rekel, da bo politika sedanje bolgarske vlade taka, da bodo zavezniki vedno zadovoljni z njo.

— Francija in Gornja Šlezija. »Temps« poroča, da je francoska vlada odobrila sklicanje vrhovnega sveta za 4. avgust v svrhu proučevanja gornješleskega vprašanja, vendar pa vztraja pri tem, da se sestanejo čim prej strokovnjaki zaveznikov. Vedno je tudi še naziranje, naj se neprestano pošiljajo ojačenja v Gornjo Šlezijo.

— Anglija proti pošiljanju novih čet v Šlezijo. Po poročilih londonskih listov se je angleška vlada izjavila soglasno proti odpošiljanju novih čet v Gornjo Šlezijo. Angleška vlada meni, da more rešiti to vprašanje samo vrhovni svet.

— Novi boji v Šleziji. Dunajski listi poročajo: V Dzierzgowicah je prišlo nocoj do živahnega streljanja. V Cirovi so zadržali vlak in porušili progo. Šele po dveh urah je mogel vlak odpeljati dalje, naker je bil zopet zadržan. Poljski so zasedli železniško progo do črte Ratibor - Rammer. Poljska policija, po številu 180. je obstrleljvala nemške straže pri bukovskem mostiču.

— Nemško - latiška trgovska pogajanja. V Rigo je dospela nemška trgovinska delegacija, ki bo vodila trgovske razgovore med Nemčijo in Latvijo.

— Japonska ratificirala trianonski mir. Japonski mikado je, kakor poroča »Temps«, dne 19. julija ratificiral trianonsko mirovno pogodbo.

Politične beležke

+ Merodajni argumenti. Današnji »Slovenec« citira z velikim zadoščenjem neki članek »Prager Tagblatta« o razmerah v Jugoslaviji in pravi, poglejte, kako ta list piše o Jugoslaviji, kako kritizira razmere v naši državi! Naivno pa seveda zamoli, da je »Prager Tagblatt« nemško - nacionalno glasilo, ki še nikdar ni pisalo slunpatočno niti o češko - slovaški republik, niti o Jugoslaviji! Glasilo čeških Nemcev je tedaj merodajno »Slovenec« za presojo razmer v naši državi. Škoda, da ne izhaja več »Deutsche Stimmen aus Krain«, ker potem bi bil »Slovenec« gotovo vsak dan poln citatov tega lista o naših razmerah in to bi bilo zanj tudi merodajno!

+ Iz neznanja ali namenoma. »Jugoslavija« je seveda priobčila Cievaričev članek o »Antunu Pesku«, ali ni mogla drugače, da ga je v nekaterih točkah malo falsificirala. Tako n. pr. pravi Cievarič o Pesku, da je »slabunjav«, ker pomenja slovensko telesno slab. Pri »Jugoslaviji« so to preveli v »sprva gmotno slaboten«, da bi na ta način opravičili drugi del stavka. Cievarič pravi nadalje: zato se stranka, koju je on osnovao — zove stranka nacionalnih socialistov, kar so pa pri »Jugoslaviji« predustračili v: »in stranka, katero je on soustanovil...« Seveda, slave, da je gosp. Pesek ustanovitelj stranke, mu pa vendar ne morejo pustiti. In takih falsifikatov je v prevodu, oziroma originalu še več; zakaj, to bo vedel najbolj gosp. Pesek sam.

+ Davčne komisije, ki se reaktivirajo valed nove finančne uredbe, so zasluga dolgovnega klerikalca — dr. Hohnjeca. Tako piše »Straža«, ki pa se boji, da ne bi zasluge nase potegnili gosp. Urek. Hohnjecu se o tem »uspehu« še sanjalo ni, dokler ni iz »Jutra« izvedel, da so slovenski demokrti pri svojem somišljeniku Kumanudiju izposlovali dalekosežne premembe finančnega zakona, med drugim tudi komisije. Gosp. Hohnjee, pustite pavovo perje v miru!

+ »Straža« zadovoljno citira »Kmetijski list«, kjer je dobro znani bivši Šusteršičevce napisal o demokrtih, da se »v mrtvih ne borimo in stranka, ki je zapisana poginu, umre najhitreje in najsigurnejše, če se jo pusti čisto pri miru.« »Straža« nas zastopnik izjava, da na otročarije nezreliz zdražbarjev reagiramo. Neumnosti se same dovolj obsojajo.

+ Komunisti zapuščajo svojo stranko. Iz Splita se brzojavno poroča: Mnogi komunistični prvaki so podali v raznih dalmatinskih listih izjave, da izstopajo iz stranke. Komunistični poslanec Jelasek je pobegnil.

+ Češka narodna cerkev in pravoslavlje. Iz Prage poročajo, da je v Čehoslovaški izstopilo doslej okoli 170 duhovnov iz katoliške cerkve. Del izstopivših je vstopil takoj v češko narodno cerkev. V narodni cerkvi obstoji struja, ki deluje na to, da se narodne cerkev združi s pravoslavno cerkvijo. Pravoslavni biskup Dositej iz Niša se mudi, kakor znano, že del časa v Čehoslovaški ter je odločal te dni v Slovaško, odkoder se pada v Podkarpatsko Rusijo. Biskup Dositej proučava v Čehoslovaški cerkvene razmere.

* Z našega praškega poslanstva. Jugoslovanski izredni poslanik minister gosp. Ivan Hribar je prišel v Ljubljano, da nastopi svoje novo službeno mesto kraljevega namestnika za Slovenijo. Dokler ne prispe v Prago naš novi poslanik gosp. dr. Bogumil Vošnjak, vodi poslaniške posle prvi tajnik g. dr. Svetislav Džorić.

* Ureditve sodstva v Dalmaciji. V smislu odloka ministrstva pravde je premeščeno višje deželno sodišče za Dalmacijo v Split, a deželno sodišče v Šibeniku. Kompetenca deželnega sodišča se je razširila na Krk in Kastav.

* Silna vročina je zavladovala tudi v naših krajih. V Ljubljani n. pr. smo imeli večeraj popoldne 31-7 stopinj C. Komaj si ponoči nekoliko oddahnemo, a tudi ponoči se zrak le malo ohladi. Drugod je vročina še neznosnejša. Iz Splita brzojavljajo, da so večeraj imeli tamkaj 43 stopinj C. Ljudje so skoraj cel dan v morju.

* Kriza domače železne industrije. V Beogradu je prišla večeraj deputacija zastopnikov železne industrije iz cele naše države. Sprejela sta jo ministra financ in trgovine. Deputacija je zahtevala, da se zviša uvozna carina za železino v svrhu zaštite domače industrije. Zvišanje naj se uvede na ta način, da finančni minister zviša agio na uvoz iz inozemstva. Finančni minister je načelno pristal na to zahtevo. Ministrskemu svetu se predloži nasvet, kako naj se zaščiti domača železna industrija pred tujo konkurenco.

* Opcijski rok. Uradno se objavlja: 7. oziroma na članek dr. Rybafa v »Jugoslaviji« z dne 12. julija pod naslovom »V pojasnilo Primorcem« in na članek v »Napreju« z dne 22. julija pod naslovom »Kdaj poteče opsijski rok«, se opozarja prizadeti na uradni razglas poverljivosti za notranje zadeve št. 7621, objavljen v »Uradnem listu« št. 37, z dne 12. aprila, s pristavkom, da za sedaj še velja tamkaj določeni opsijski rok (2. avgusta). Optanti, ki si do tega roka ne morejo prirediti vseh potrebnih dokumentov, naj to v prošnji za opcijo navedejo in naj dokumente predložijo pozneje. Pravčasno vloženca opcija se bo uradno obravnavala, četudi niso vsi dokumenti priloženi.

* Strašna nevihta v južni Srbiji. Iz južne Srbije prihaja poročilo o strašni nevihti, ki je pred nekaterimi dnevi besnela v tamkajšnjih krajih ter napravila ogromno škodo. Zlasti so trpele žitna polja Brzjavni in telefonski promet je popolnoma ustavljen, ker je orkan podrl brzjavne drogeve in raztrgal žico. V Velezu je vihar snel večna vrata, voda je vdrla v uradne prostore okrajnega urada in uničila vse uradne spise. Nekega meščana je vihar vrgel v Vardar in so ga le z velikim naporom rešili iz besnečih valov. Neznana je usoda neke skupine potnikov, ki so bili na poti iz Stipa v Veles. Ko nje so našli mrtve in voz razbit. Ukrenilo se je vse potrebno, da se brzjavni promet kmalu zopet vpostavi.

* Dr. Rybafovo stanovanje še vedno ne da nekaterim spati, da je čisto jasno, da Rybaf po stanovanjski naredbi nima v Ljubljani nobene pravice do stanovanja. On ni v Ljubljano pristojen in tudi nima tu nobenega stalnega doma, ker si niti odvetniške pisarne ni odprl, da mu je bilo to ravnotako mogoče kakor mnogim drugim advokatom. Kdor zahteva za Rybafa stanovanje, zahteva zanj protizakonito predpravo pred drugimi državljani, zahteva izjemo in protekcijo na škodo došerih, ki so zbog materijelnih razmer kruto obojeni na stanovanjsko bedo. Dr. Rybaf ima najudobnejše stanovanje na Bledu, vendar česar njegova eksistenca ni prav nič ogrožena. Dr. Rybaf se kapricira, da mu stanovanjski urad prekrbi v Ljubljani v bližini sodišča veliko in reprezentativno stanovanje v zvezi z odvetniško pisarno, da bi bil temeljni princip stanovanjske navedbe kršen, ako bi se privatno stanovanje porabilo za odvetniško pisarno. Rybaf hoče tudi očitno stanovati v stari hiši. Ne moti ga pri tem prav nič nuditi in plačati za stanovanje s 7 sobami 60.000 kron letne najemnine. Za ta denar bi si dr. Rybaf tudi že v novih hišah lahko dobil stanovanje in bi mu ne bilo treba hudoovati se nad stanovanjsko oblastjo. Onjemo, da se za dr. Rybafovo stanovanje zlasti tudi poteguje njegov sodniški, gosp. Pesek. Svetujemo mu, da odstopi dr. Rybafu svoje stanovanje, ali pa vsaj ono, ki ga je v svoji hiši izpremenil iz privatnega stanovanja v redakcijske prostore.

* Naši delavci se vračajo iz Amerike. Na glavni kolodvor ljubljanski se je večeraj pripeljalo 45 »Amerikancev«, ki so se vsled težkih razmer v Ameriki vrnili v domovino. Opoldne so se odpeljali s svojimi rodbinami domov v Prekmurje. Pripovedovali so, da se delavcem v Zedinjenih državah sedaj zelo slabo godi.

* Imenovanja v državni službi. Pisarniški adjunkt Anton Lavrič je imenovan za pisarniškega fajnatelj pri poverjenstvu za kmetijstvo, dr. Fran Sterbo pa za provizorja okrožnega zdravstva za zdravstveno okrožje v Trebnjem. V področju delegacije ministrstva financ v Ljubljani so imenovani: evidenčni geometri Fran Osolce za višjega geometra drugega razreda, evidenčni geometri dru-

gega razreda Viljem Minakti, Vladimir Tanca, Fran Šifer, Ivan Plevnik, Mirko Tomšič, Dragotin Tiegli in elev-aspirant Dragotin Fajdiga za evidenčne geometre prvega razreda v 10. činovnem razredu.

* Ferijalna turneja »Balkana«. Zagrebško akademsko pevsko društvo »Balkan« priredi pevsko turnejo po Srbiji, Sremu, Banatu in Bački. »Balkan« se je pretečno soboto podal na pot in je priredil prvi koncert v Mitrovici. »Balkan« je eno najboljših hrvatskih pevskih društev ter je ob prilik svojih turnej reprezentant akademске omladine zagrebske univerze.

* Sanatorij v Mariboru. Pod vodstvom gosp. dr. Ipatca se je v Mariboru omenoval konzorcij z nalogo, da ustanovi sanatorij. Konzorcij je kupil Ogrizkovo vilo v Vinorejski ulici, katero preuredi v moderen sanatorij. Novi sanatorij se bo imenoval Petrovo selo.

* I. kongres jugoslovanskih trgovskih visokošolcev v Ljubljani. Kongres, ki je bil zamišljen za 16., 17. in 18. avgusta je prenehan na 5., 6. in 7. septembra t. l. Pripravljalni odbor je po temeljitem razmotrivanju prišel do zaključka, da je uspeh kongresa sigurnejši, če se vrši isti v mesecu septembru. Posebno so igrali sledeči nepredvideni momenti: važno vlogo pri odločitvi za preložitve. Ljubljanski sejem je radi tehniških neprilik preložen na september. Tretjetletniki zagrebske trgovske visoke šole odpušajo v avgustu na poučno ekscurzijo v Češko-slovaško in Nemčijo. Mnogo kolegov je bilo nenasledoma vpoklicanih k orožnim vajam, kjer ostanejo do konca avgusta. Radi preložitve je podaljšani tudi rok za javljenje predavanj in časopisnih člankov do 10. avgusta. Za kongres vlada veliko zanimanje pri vseh članih, kakor tudi v trgovskih krogih. O tekočih zadevah bo odbor vedno poročal potom časopisa.

* Izdaja civilnih obel. Vojaška intendantca za Slovenijo razglasa, da so civilne obleke za razdelitev pripravljene in da se v kratkem izroče zastopnikom občin. Nadaljnje prošnje za vrnitev civilne obleke od sedaj naprej ne pridejo več v poštev in jih ni več predlagati; je ujetniki, ki so se vrnili po 1. maju 1921., lahko še vložijo prošnje potom pristojnega občinskega urada.

* Otvoritev poštne nabiralnice Dovsko in Kališovec. Dne 16. avgusta 1921. se odpravi v Dovskem (občina Senovo, politični okraj Brežice) poštna nabiralnica z uradnim nazivom Dovsko. Istega dne se odpravi tudi v kraju Kališovec (občina Brežice v političnem okraju Brežice) poštna nabiralnica z uradnim nazivom Kališovec. Nabiralnici spadata v okraj poštne urada Rajhenburg, kateremu sta tudi podrejeni. Zvezo bosta imeli 3krat na teden po selskem pismonoši p. urada Rajhenburg.

* Za naša obrambna društva. Prejeli smo: Vrtna veselica, ki sta priredili Jugoslovanske Matice in Ciril-Metodova društva na Brdu, sta uspela nad vse silajno. Čisti dobiček 22.326 kron pripade v enakih delih Jugoslovanski Matici in družbi sv. Cirila in Metoda. Zahvaljujejo se vsem, ki so pripomogli, da je imela prireditve tako sijajen uspeh, posebno pa cenjenim gospodim in gospičinam, ki so sodelovale pred in pri prireditvi, vsem darovalcem dobrot, peciva itd., veseljenemu odboru in vsem, ki so prireditve posetili.

* Nesreča z avtomobilom. Glavni ravnatelj zagrebske tvornice usnja Ziga Stern se je pretečno nedeljo vračal z avtomobilom iz Rogaske Slatine. Vredne velike vročine je na dveh kolesih avtomobila počila pnevmatika in se je avto prevrnil. Ravnatelj Stern si je zlomil obe roki in se nahaja v sanatoriju.

* Poneverba s ponarejenimi poštami nakaznicami. Večeraj se je odigralo pred deželnim sodiščem zadnje dejanje znane poštne poneverbe s ponarejenimi poštami nakaznicami, katero je izvršil poštni sluga Lavrič s svojimi pomagači. Lavrič je poneveril okoli 60.000 K, obtoženec Leop. Florjandič, ki ga je Lavrič pregovoril k soudeležbi pa 13.000 K. Lavrič je svojo kazen že prejel, Florjandič pa je bil večeraj obojen na 5 mesecev težke ječe.

* Nova žrtev Drave. V ponedeljek popoldne je v bližini Lorberjevega mlina v Sv. Petru pod Mariborom utonil v Dravi 15letni učenec meščanske šole Miroslav Kolar stanujoč na Meljski cesti št. 37. Vsaka pomoč je bila izključena.

* Padec z gugalnice. Tletna hčerka pekovskega pomočnika Šundnerja, Hedvika, se je v ponedeljek gugalna na improvizirani gugalnici v Ljudskem vrtu v Mariboru. Pri tem je padla tako nesrečno na tla, da si je zlomila levo roko pod komolecem. Prepeljali so jo takoj v bolnico.

* Ponesrečen nočni čuvaj. V nedeljo po noči je našel dr. Abramovič v Franciškanški ulici na pragu vežnih vrat nezvestnega nekega čuvaja, uslužbenca društva za zaklepanje vrat in za nočno straženje. Moža je napadla v trenotku, ko je odprl vrata in hotel pregledati vežo in hodnik, božast in ga vrgla po tleh. Rešilno društvo ga je odpeljalo v domačo oskrbo.

* Znatno vrom in tatvino je izvršil v stanovanju rodbine Ogorečeve v Slomškovi ulici hlapec Jožef Kren, ki se je splozil skozi okno v stanovanje. Bilo je to v nedeljo, ko so bili Ogorečevi na letu na Gorenjskem. Odnesele je 625 mark in 721 avstrijskih kron in več drugih stvari v skupni vrednosti 4000 kron. Krenu so takoj prišli; tatvino je priznal.

In ukradeni stvari so našli pri njem ter jih vrnili oškodovancom.

* Predzna žepna tatvina. Na Figovčemu dvorišču je ukradel po dnevi v gneči neznan žepar Ivanu Isteniču z Vrhnike ručavo usnjato listnino, v kateri je bilo okoli 2000 kron denarja, v raznih bankovcih.

* Tatvina uslužbenca. V trgovini A. Derenda na Emonski cesti sta pokradla dva uslužbenca več obleke in perila. Policija ju je aretirala. Obtoženca sta tatvino priznala, en del ukradenega blaga vrnila, večji del pa že razprodala neznanim osebam.

Komunistični shod NSS v Trbovljah

Trbovlje, 25. julija.

Pri nas je v nedeljo dne 24. t. m. priredil poslanec Brandner shod NSS. Shod je bil precej dobro obiskan. Toda narodne socialiste se je moglo na pristih ene roke prešteti, kajti na shodu so bili sami komunisti pod vodstvom iz Rusije došlega komunističnega poslanca Korena. Nepristranski gledalec je moral ta shod smatrati kot komunističen shod pod firmo NSS Vsak dvom o temu mu je moral izginiti, ko je poslušal govor poslanca Brandnerja.

Slikal je najprej — seveda po svoje — dogodke v skupščini pri boju za ustavo. Vso svojo lezo je izlil na naše tri slovenske demokratske poslance. Ti trije so krivi vsemu zlu, ki se godi v naši državi. Če bi se oni ne prodali Srbom, ne bi mogla demokratska stranka delati, ker ne bi imela dovolj moči. Res, hudo mu ležijo naši slovenski demokratski poslanci v želodcu, toda nehoti jim priznava, da so na svojem mestu in da njihovo število, čeprav majhno, vendar dovolj odleže.

Mnogo je sicer dovoljeno v političnem boju. Toda izobrazba in taktost zahtevata, da mrtvega političnega nasprotnika, če ga že ne spoštujemo, vsaj pustimo pri miru. Cesar se ni hotel dotakniti komunistični govornik Koren — to je v svoji strankarski zaslepljenosti povdarjal poslanec NSS Brandner.

Draškovića peljejo na pokopališče k večnemu počitku — onega Draškovića, ki je padel kot žrtev fanatizma, ki je celo svoje življenje posvetil za dobrobit našega naroda. Vse stranke — brez obzira na politično mišljenje — se klanjajo padlemu boritelju in pozabljajo na politično nasprotje. V Trbovljah pa se postavi na javnem shodu — v pozni zmagalca — poslanec Brandner, zastopnik NSS na mizo in pred zbranimi, še itak fanatiziranim komunističnim svetom izkoristi mrtvega junaka v svoje strankarske namene.

»Dobro se spominjam«, govori poslanec Brandner, »ko je v skupščini branil Draškovića obznan. Niti enega fakta nam ni mogel navesti in mi smo se vsi čudili, kako zamore minister, tako ničeno braniti svojo uredbo. Ko smo ga interpelirali, je rekel: »Kaj hočete! Mi imamo moč v rokah in delati bomo, kakor mi hočemo!« In danes se vidijo posledice. Dnes je Draškovič mrtev in sedaj ga pokopavamo.« To so besede NSS-poslanca Brandnerja. Samo manjkalo je še, da mu ni ušlo iz ust: »Prav je. V koliko je to dostojno, naj pač vsak sam presodi. V eni točki pa moramo biti poslancu Brandnerju hvaležni. Na koncu svojega govora je namreč pojasnil, kaj moramo razumeti pod imenom »narodni« socialisti. Rekel je med drugim svojim komunističnim poslušalcem: »Saj nas — delavske stranke — prav za prav ničesar ne loči. Nas gotovo odbija beseda »narodni«. To besedo smo mi vzeli samo zaradi tega, da lažje delamo — ker vidite, da Vaše organizacije ne morejo in ne smejo prirediti shodov. Pod »narodni« razumemo mi »domači« delavec. Mi se v prvi vrsti brigamo za našega domačega delavca, potem šele za druge.«

Prospel je celo tako daleč, da je rekel: Internacionalna nam je zelo simpatična in mi se ne bojujemo proti njej, samo če je popolna. Mislim, da ni daleč čas, ko bomo vse delavske stranke združene v eni organizaciji.

Kaj pravi k temu g. Deržić?

Na shodu je govoril tudi komunistični poslanec Koren. On je v glavnem hvalil razmere v Rusiji, ker se je ravno vrnil od tam. Po njegovih besedah je v Rusiji raj. Za jesti se dobi kolikor kdo hoče. Red vlada takšen, da ga nimate jednjakega v nobeni državi. Pomislite! Celo otroci so organizirani. Šestletni deček je prišel k njemu, ga vprašal za ime in ako je on tudi organiziran. V tem mislu je šel dalje.

Slučaj pa hoče, da se je ravno te dni vrnil eden naših ujetnikov iz Rusije. Bil je sedem let tam. Pozna razmere, ker je v resnici prepotoval celo Rusijo in ni bil samo na obisku pri Ljenu. Ta se je samo smejal Korenovim besedam in rekel: »Jaz sem srečen, da sem ušel gladi in da sem si rešil življenje.« Gospod Koren! Razgovarjajte se s tem gospodom, mogoče se bodo tudi Vam potem oči odprle. Saj ta gospod je v Vaši bližini. Če se niste od fanatizma popolnoma zastrupili, najdete tu dobro zdravilo.

Po shodu so se Brandner in komunisti »drugarski« pogovarjali. Gotovo se ne motimo, če mislimo, da so mu komunisti izrekli zahvalo, ker je priredil tako lep shod komunistom. Da, firma je dobra — samo dolgo ne drži.

SLOŽNO DELO SPASI NAROD, ZATO BODIMO SLOŽNI V DELU ZA JUGOSLOVENSKO MATICO!

NAŠA VALUTA PRED LETOM IN DANES.

Ze par tednov pada polagoma vrednost našega denarja napram zlati valuti, posebno napram dolarju, angleškemu funtu in švicarskemu franku. Napram ostalim valutam je ostala vrednost našega denarja malo izpremenjena. Nekateri listi, posebno »Slovenec«, podčrtavajo padec naše valute. V današnji številki trdi »Slovenec«, da je naša krona sedaj dosegla svojo najnižjo stopnjo. Resnici na ljubo moramo povedati, da to ni res. Marca in aprila lanskega leta je stala naša krona mnogo slabše nego danes. Takrat se je plačalo za švicarski frank 32 do 35 naših kron, sedaj pa le 27 kron. Amerikanski dolar je stal takrat od 180 do 200 K, danes pa samo 167 kron, za angleški funt se je takrat plačalo nad 700 kron, sedaj pa samo 600 kron; tudi italijanska lira se ni dobila izpod 800 kron; danes se dobi lira za 740 kron.

Najnižji kurzi naše valute niso torej danes, nego so bili meseca marca in aprila 1920. Gotovo je še vsem v spominu, da so prišli meseca februarja 1920. klerikalci na krmilo v Ljubljani in da so obsoluto gospodarili do meseca junija 1920. Tudi bo marsikomu še v spominu, da je ravno klerikalni režim, ki se je takrat zvezal z radikalci proti demokraciji mnogo pripomogel k temu, da je naša valuta tako slabo stala. Nadalje bo tudi še marsikomu v spominu, da je meseca marca 1920. izjavil takratni finančni minister dr. Jankovič, da stojimo pred finančnim krahom in da je ta izjava porazno vplivala na naš denarni trg. To se se je vse zgodilo, ko so klerikalci absolutno gospodarili v Sloveniji. Omeniti moramo še, da je kasneje meseca julija 1920., ko je prevzel finančni resort demokratski minister pokojni Kosta Stojanović, naša valuta v hitrih skokih pridobila vse to, kar je zgubila tekom klerikalnega režima in pridobila še več, tako da je meseca julija 1920. stal dolar komaj 65 kron, švicarski frank 12 kron, angleški funt 260 kron in italijanska lira nekaj malega čez štiri krone. Po preteku dveh mesecev, odkar so dobili demokratski finančni resort v svoje roke, se je naša valuta nepričakovano hitro in temeljito zboljšala.

Tako je bilo pred enim letom.

Danes so razmere nekoliko drugačne. Takratni finančni minister Stojanović je podprl našo valuto posebno z dejstvom, da se je lansko leto pričakovala izredno dobra žetev, ki nam bi imela dovoliti izvoz kakih 100.000 vagonov pšenice in preko 200.000 vagonov koruze. Razven tega se je lahko računalo, da bomo izvozili ogromno število prašičev, govedi, veliko množino masti in drugih živalskih pridelkov. Žalibog se takratno pričakovanje ni uresničilo. Žetev pšenice je bila pod normalo, koruza je sicer dobro uspešala, ali njena cena je bila na svetovnem trgu nizka. Razven tega je prevladalo v javnem mnenju, posebno na Slovenskem, močna struja, ki je na vsak način hotela zabraniti izvoz živil. Končni rezultat tega je bil, da se ni niti polovico one množine izvozila, kakor bi se imelo po Stojanovičevem načrtu eksportirati. Neizgibna posledica je bila, da so naše terjatve napram inostranstvu ostale za polovico manjše, kakor smo pred letom mislili, med tem ko so ostala naša plačila napram inostranstvu skoro neizpremenjena. Razumljivo je torej, da se ni mogla naša valuta, posebno tekom zadnjega četrtletja, popraviti. Sedaj skoraj ničesar ne izvažamo, uvoz pa gre nemoteno dalje svojo pot.

Kaj imamo pričakovati v bližnji bodočnosti? Natančnejši poročili o letošnji žetvi še nimamo. Izgleda pa, da bomo imeli srednjo žetev pod pogojem, da dobimo v najkrajšem času težko zaželeni dež. Gotovo je, da bomo imeli še precejšnjo množino pšenice in koruze za izvoz. Ravnotako bomo imeli prašičev, goveje živine, masti in drugih živalskih pridelkov še v večji meri za izvoz nego lansko leto. Ako bomo znali vse te pridelke na inozemskem trgu pravočasno in v veliko koristjo vnovčiti, se bodo naše terjatve napram inostranstvu povečale in z njimi vred bo tudi vrednost naše valute rasla.

Naša javnost pa mora priti do prepričanja, da brez dovoljnega izvoza se ne more naša valuta trajno in temeljito zboljšati. Žalibog da do sedaj še ni naša javnost prepričana, da moramo blago, ki ga dobimo iz tujine plačati z izvozom lastnih pridelkov. Še vedno so ljudje pri nas, ki se zgražajo nad izvozom in blajo vsakogar, ki se drzne pospeševati izvoz naših pridelkov.

Se vedno igrajo pri nas veliko vlogo neupravičeni predsodki. Treba je z njimi obračunati in nevstrašno povedati, da moramo eventualno svoje potrebe zmanjšati tako, da nam ostane čim večja množina naših pridelkov za izvoz, da bomo mogli s tem izkupičkom nabaviti v tujini predmete, ki jih potrebujemo, sami pa jih ne pridelamo. Ako ugodno rešimo to vprašanje, se bo tudi naša valuta zboljšala.

Stanje Narodne banke SHS dne 8. t. m.: Aktivne: kovinska podlaga 437.013.827,34 din., posojila 198.446.094,68 din., terjatve od države 4.022.497.527,90 din., vrednost državnih domen, založenih za izdajanje novčanic 2.138.877.163 din. Pasivne: glavnice 10.885.100 din., rezervni fond 821.480,82 din., bankovci v prometu 3.841.353.845 din., razne obveznosti 725.632.506,67 din., terjatve države za založene domene 22.188.877.163 dinarjev.

Produkcija vina v naši državi. Na kongresu vinarskih strokovnjakov v Beogradu se je ugotovilo, da proizvajajo vina v hi: Srbija 856.000, Hrvatska in Slavonija 850.000, Vojvodina 665.000, Slovenija 450.000, Dalmacija 50.000, Bosna in Hercegovina 35.000, Crna gora 5.940 hl. Skupaj torej 2.861.940 hl.

Z vinskega trliska v Vrhu. Stagnacija traja naprej. Zelo malo prometa. Povpraševanje samo po boljših vinih l. 1920. od 10 odstotkov naprej. Za ta plačajo trgovci okoli 11 K l. Kupci prihajajo večinoma iz Hrvatske, Slavonije in Srbije. Za dobra vina 1919. plačajo 9 K za liter. Orno vino se je plačevalo po 12—14—16 kron.

Svetovna žitna žetev. Po junijskem poročilu mednarodnega poljedelskega instituta v Rimu se cenil svetovna žitna žetev za Belgijo, Bolgarijo, Grčijo, Zedinjene države, Britsko Indijo, Algerijo in Tunis skupno takole: do nepevoljnega cenilnega rezultata za pšenico je prišlo vsled slabega stanja pšenice v Indiji. Na mednarodno žitno trgovino ta okolnost ne bo mnogo vplivala. — V Zedinjenih državah se pričakuje, da bo dala žetev pšenice 226 milijonov stovotov proti 214 milijonom lani in 208 milijonom povprečno zadnjih 5 let. Žetev ovsa se ceni na 204 milijone stovotov proti 222 milijonom lani in 208 milijonom povprečno zadnjih 5 let. Uspeh ječmenove žetve se ceni na 42 milijonov stovotov proti 41 in 45 milijonom. Rži pričakujejo 18 milijonov proti 17,6 milijonom povprečno zadnjih 5 let. — Od gori nenavedenih držav so poročila o izgledih žetve v splošnem dobra iz Nemčije, Avstrije, Danske, Finske, Francije, Irske, Luksemburške, Švedske, Kanade in Egipta. Srednje žetve se pričakujejo v Angliji, Škotski, Italiji, Švici, Češkoslovaški. Nepopolna poročila prihajajo iz Japonske. Omenjene so tu samo države, iz katerih je rimski poljedelski institut mogel dobiti poročila.

Nadaljnji narastek cirkulacije bankovcev v Avstriji. V prvem julijskem tednu se je promet bankovcev ponovno povečal za 457,4 milijona kron in narastel tako na 50,14 milijona a. K. — Promet bankovcev na Madžarskem je padel istočasno za 172 milijonov m. K.

Za znižanje izvoznih pristojbin za hrastove deske v Češkoslovaški. Slovaški producenti trdega lesa zahtevajo od trgovskega ministra, da se znižajo izvozne pristojbine za hrastove deske na enako višino kot so pristojbine za jelove deske. Svojo zahtevo utemeljuje z zastojem v domačem razpečevanju in z otežkočanjem izvoza radi prevelikih pristojbin. Na Slovenskem se nahaja 50.000 polnih kubičnih metrov hrastovih desk, ki bodo segnile, ako se v najkrajšem času ne razpečejo.

Industrijska kriza v Češkoslovaški je vedno ostra. Pred kratkim je železarna v Vitkovcih odpovedala 1500 delavcem, 1. avgusta pa odpove še nadaljnjim 1500 delavcem. Če se tekom avgusta razmere ne izboljšajo in če bo blago še nadalje zastajalo v skladiščih, namerava podjetje, kakor poročajo češki listi, odpuštili s 1. septembrom še nadaljnjih 2000 delavcev. Ponovna omejitev obrata se nanaša na sirove in polfabrikate kakor tudi na gotove fabrikate. Kemično-industrijska delniška družba v Oderfuru namerava obrat popolnoma ustaviti.

Ruski izvoz. Moskovska »Pravda« prinaša pregled o ruskem izvozu v prvih 4 mesecih 1921. Tekom tega časa se je izvozilo: živil 71.287 pudov (1 pud=16,36 kg), med tem 27.000 pudov ržene moke, sirovin in polfabrikatov 944.293 pudov, in sicer mesenih 412.000 pudov, mesenih prahov 4900 pudov, drugega lesu 1250 pudov, lanu 153.614 pudov, konopljinega vlakna 67.919 pudov, petroleja 7718 pudov, gotovih fabrikatov 3414 pudov, med tem 1901 pud vrvi. Na posamezne države se razdeli izvoz takole: Estonija 31.658, Letaka (Latvija) 68.541, Anglija 12.759, Italija 143.126, Turčija 33.417, Perzija 47.063 pudov. Estonija in Letaka prideta seveda v prvi vrsti kot tranzitni državi v poštev.

Borza 26. julija

Zagreb: Devize: Berlin 218—218,50, Milan 744—745, London 603—604, New York kabel 169—171, ček 168—168,50, Pariz 1295—1300, Praga 218,50—219,50, Svica 2770—2790, Dunaj 17,90—18,05, Budimpešta 50—50,75. Valute: dolar 166—166,75, češke krone 220—222, 20 K v zlatu 570—580, franki 1290, napoleoni 563—565, marke 218—219, leji 225. Ure 740—742.

Banka za Primorje 800—880
Trg. obrtna banka 240
Hrv. eskomptna banka 656—660
Brodsko banka 440—450
Poljedelska banka 95—98
Jadranska banka 1800—1870
Jugoslovenska banka 538—545
Ljub. kreditna banka 800
Narodna banka 500—515
Pratrediona 5125—5135
Rečka pučka banka 420—430
Srpska banka 705—710
Dubr. par. družba 4200
Ista 260

Nasička industrija drva 555
Gutman 1130
Slavonia 1780
Ljub. strojne tovarne in livarne 860
Trboveljska premogokopna družba 800

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij »Jutra«
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenec

Blagajna velikega vojvode

Roman.

«Mnogo sem vam dolžna! Kar ste mi storili, vam nikdar ne morem vrniti!»

Utihičila je za hip, potem pa nadaljevala:

«Vi torej potujete? Ali smem vprašati kam?»

Filip se je nasmehnil.

«Priznati morate, da nisem tako varčen s svojimi odgovori in skrivnostem kot vi. Potujem v deželo, ki ste se vi v času, odkar vas imam čast poznati, jako zanimali za njo.»

«Na Minorko?» je zaklicala preplašeno... in ga pogledala s širokimi očmi.

«Na Minorko?»

Motrla ga je par trenutkov... potem je pa počasi rekla:

«To je pa več kot čudno! Na tako ruden način se najdeva v Parizu, da vi potujete v Marseille, jaz tudi, da si brez vaše pomoči ne bi mogla semkaj... Tu v Marseille sva dva dni skupaj, ko pa hočem odpotovati... tedaj šele izvem, da potujete na Minorko, kamor potujem tudi jaz... jutri potujem...»

Sedaj je pa Filip odprl oči... Tudi ona gre na Minorko! Tudi ona, tudi ona... ona, ona...! Vraga, popolnoma prav ima to je več nego čudno! Kaj potuje danes ves svet na ta čudoviti otok? Kaj naj pomeni to, tega ni mogel razumeti... zato ni tudi premišljeval... Zavedel se je hitro:

«Madame, prav imate! To je res slučaj, to so presenetljive okolnosti, da se moram samo čuditi! Manjka pa samo ena okolnost... ki bi dala tem raznim slučajem še bolj čudovito obilježje... mislim, da dam jaz to čudovito obilježje.»

Začuden ga je vprašala:

«Čudovito obilježje? Ne razumem vas». «Malo poprej ste rekli: iz Pariza ste potovali v Marseille in priznali, da brez moje pomoči ne boste dospeli semkaj. Ako mi hočete verjeti ali ne, ta slučaj je tudi sedaj, ako hočete potovati iz Marseille na Minorko.»

Sedla je na divan in ga nezaupljivo opazovala:

«Vi, si vendar ne mislite... Toda ne, jutri zjutraj ob treh gre ladja.»

«Madame, ob treh zjutraj bi odšla ladja iz Marseille na Minorko, ako bi se med tem ne dogodilo nekaj... Minorčani so namreč uprizarili svojo malo revolucijo. Jako mi je žal, ko vam moram izjaviti, da je od včeraj dalje vsak promet z Minorko ustavljen.»

«A vi... vi? Kako potujete vi?»

«To je druga stvar, naredil sem med pomorskimi družbami, ki so pripravljene potovati v Minorko trust!»

«Trust?»

«Da, trust, kar je bilo pa popolnoma lahko, ker se je v vsem Marseille našla le ena oseba, ki ima voljo potovati na Minorko, le en krmar, ki je pripravljen riskirati potovanje na otok Minorko.»

«In vi ste ga najeli?»

«Da, to sem storil.»

Opazovala ga je:

«Tedaj morate imeti pač tehtne razloge, da hitite tako zelo na Minorko?»

«Da mogoče ravno tako kot vi, madame!»

Molk in tišina sta sledila temu razgovoru; ona je sedela na divanu, gledala pred se... rekla ni ničesar. V Filipovih možganih pa, kjer so že poprej vrvele misli in se vrstila neodgovorena vprašanja, je pa kar bučalo. Kaj naj stori v tem novem a obenem najbolj čudnem delu svoje nerazumljive prigode? Ali naj odkloni, ako bi ga prosila, da jo vzame seboj na krov «štorklje»? Ali more prevzeti odgovornost, potovati z neznano damo v deželo, kjer besni revolucija? Zakaj hoče na vsak način potovati v to deželo? Z drugimi besedami: Kdo je prav za prav ta dama? Iskal si je zopet odgovora na svoje vprašanje motril jo je tako ostro, da je ona to opazila, zardela in se začela nervozno premikati po divanu. Filip se svojih nediskretnih pogledov v svoji zamišljenosti ni niti zavedal, ko pa je opazil njeno nervoznost, je v zadregi pogledal skozi okno... Zunaj n našel prav ničesar. Kar bi ga moglo le za trenutek zanimati, zato je

pogledal na pisalno mizo, ki je stala poleg okna... kar pa je tu videl ga je tako začudilo... da ni mogel zatreti napolglasnega vsklika čudenja. Na mizi je stala naslonjena brez okvira fotografija njemu neznanega gospoda... in to ga je tako začudilo, da je začuden vskliknil.

Hitro se je obrnil k svoji spremeljalki, pokazal z roko na sliko in smeje rekel:

«Madame, ali je to gospod Jakob?»

Stresla se je, prekinila je svoje misli in ga jeznost pogledala:

«Jakob? Kako morete staviti — oprostite — tako neumno vprašanje? Kako si morete misliti, da bom razstavljala na svoji pisalni mizi sliko svojega šoferja? To je moj brat Mihajlo!»

Sedaj je videl Filip ravnotako dobro kot ona sama, da slika ni Jakobova fotografija... Kajti v onem hipu, ko je zagledal fotografijo je spoznal tudi original: njegovo vprašanje je bilo le poskus, ako bi mogel vendarle ujeti svojo tajinstveno spremeljalko. In čudež vseh čudežev... vjela se je v nastavljenost! Razkrila mu je nehoten del težne, ki jo je doslej tako pazno varovala.

Slika na pisalni mizi je torej slika njenega brata Mihajla.

Toda tako gotovo, kot je stal Filip sedaj v tihi sobi, je bil mož, ki ga je videl na sliki prav oni mož, ki ga je videl pri svojem odhodu iz Pariza na lyonskem kolodvoru. Oni isti mož, ki je opazoval, ako bode mlada dama odpotovala, ki je, pa ni spoznal, bil je ravno oni isti mož, ki je mučil že dva dni Filipove možgane. Torej ta človek je njen brat!

Njen brat... ime mu je Mihajlo.

Toda vraga, kje je Filip že videl tega prokletega Mihajla? Ravno tako gotovo, kot je sedaj poznal Filip sliko na mizi, isto tako gotovo je videl, da je še pred lyonskim kolodvorom videl neke in nekaj ta obraz!

Mihajlo... kje?

Naenkrat je pa Filip naredil skok vreden rdečkastega Indijanca ne pa londonskega profesorja... njegova dozdevna soproga, ga je samo začudeno opazovala.

Henreka, henreka! Zdaj ga ima, zdaj ve vse... zdaj ve, kdo je ta Mi-

hajlo, kje ga je videl in kdaj...

Hamburg, januarska noč 1909. Nočna kavarna «pri nočnem metulčku».

Torej ta Mihajlo, čegar slika stoji na njegovi pisalni mizi je oni napol nori možakar, ki ga je našel Filip leta 1909. v Hamburgu, s katerim je doživel tako čudne prigode, ki ga je nagradil tako čudovito kot v kaki pravljici — torej ta Mihajlo je njen brat... kaj je pa potem ona?

To vprašanje je končalo Filipov indijanski skok! Njegove ustrice, ki so hotele nekaj zakričati so se hitro zaprle, zgrudil se je molče na stol, kot da ga je njegovo odkritje tako utrudilo... na pol je ležal v naslonjaču in s spoštovanjem motril svojo spremeljalko.

Ko je videla njegove indijanske skoke vredne vsakega akrobata iz cirkusa, se je predramila iz svojih misli in ga preplašeno motrila — stegnila je roko proti zvoncu...

Filip je spoznal njeno namero in hitro rekel:

«Oprostite madame, ti nesrečni in strašni bodljaji v križu... Moral sem se prehladiti. Prosim oprostite jaz... jaz...»

«Ali dobite večkrat take popade?»

«Ne... ne...» — jako redko... ravno sem vas hotel nekaj vprašati, ko sem dobil popadek...»

«Kaj ste me hoteli vprašati?»

«Ali se hočete še nadalje zaupati in prepustiti zaščiti profesorja Pelotarda? Mislim namreč... ali hočete še vedno odpotovati na Minorko? Mislim, da vam ni treba še posebej omenjati, da vam je moja jahta,

ravno tako kot vse — kar imam vedno in povsod na razpolago.

Njen nemir je hitro izginil... ravno tako hitro kot se je tudi pojavil, njeno obličje se je zasijalo kot jasno letno nebo — in s hvaležnim pogledom in smehljajem ga je opazovala...

«Preveč, preveč ste dobri... Niti upala si nisem... bala sem se, da zavrnete... da me odbijete kot neprijeten privesek — toda — toda... Prekinil jo je z uljudnim poklonom.

«Preveč poklonov mi delate, madame! Saj je vendar samo po sebi razumljivo, da vam stavim vse na razpolago — kar bi storil že prej, toda mislim sem na tri strani, potem je pa prišel naenkrat ta popadek v križu...»

«Kakšne tri stvari?»

«Najprej: revolucija na Minorki in neka dama...»

«Revolucija na Minorki! Jaz sem videla že druge revolucije... naenkrat je utihnila... a Filip je naredil v svojih razkritjih velik korak naprej. Pomagal ji je iz zadrege in rekel:

«Drugič nocoj bomo imeli slabo vreme!»

«Nič, ne de! Navajena sem na morske vožnje!»

«Toliko bolj! Tretjič: na krovu ne bova sama!»

Ko je šla te besede se je nekoliko vznemirila.

«Ne samsa? Kako? Jaz sem mislila res na trust kot se rekli sami!»

(Daleč po njem.)

Sveža telečja pečenka
po 18 kron za kilogram
se prodaja vsaki dan na Predovičevi in Smolja-
novi stojnici v Solskem drevoredu. 1185

Obl. konces. zavod za pokončavanje podgan, miši in mrčesa, Kolodvorska ulica št. 39. 415 52-38

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce in p. n. občin stro, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 634 32

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Išče se mesečna soba s poselnim vhodom, eventualno z elektriko ali pa manjše stanovanje z opravilo ali brez opravila proti zelo dobri najemini. — Ponudbe na pošti predal št. 53. 1046 17

4 oljate slike

in srbke narodne zgodovine ugodno na prodaj. Na ogled v pisarni anonimne družbe Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 1167 2-2

Naročajte dnevnik „Jutro“!

Spisi o naši državi.

- A. Melik: Jugoslavija. Zemljepisni pregled. I. del. Meh. vezana, fin. papir 60 K, po pošti 3 K več. Broš., navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.
- A. Melik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. II. dela I. del 21 K, II. del 42 K. Poština za oba dela 9 K.
- A. Ogris: Borba za jugoslovansko državo. Cena 32 K, po pošti K 1-80 več.
- Dokumenti o jadranskem vprašanju. Cena 18 K, po pošti K 1-80 več.
- St. Sagadin: Naša sadašnja ustavna položaja. Cena 16 K, po pošti K 1-80 več.

Naročila sprejema:

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Akviziterja za Jugoslavijo potrebuje večja spedijska družba.

Brezpogojno potrebno je znanje slovenskega, srbohrvaškega in nemškega jezika. Plača in ostali pogoji po dogovoru. Ponudbe pod imenom „Akviziter“ sprejema upravništvo „Jutra“. 1159 3-3

Pravkar je izšel ponatis znamenitega „Jutrovega“ romana, ki je vzbujal splošno pozornost:

Frank Heller, Prigode gospoda Collina.

Cena 15 K, po pošti 2 K več.

Naroča se pri upravništvu „Jutra“, Ljubljana, Sodna ulica 6.

Kupi se nov ali že rabljen elektromotor

za vrtilni tok od 7 do 10 KS 220 Volt. Ponudbe z navedbo cene je vpsolati Ignacij Česenj, elektrarn. Brod 7, št. Vid 1181 nad Ljubljano. 3-1

Naročite se na „Pota in cilji“.

Zbirka poljudno-znanstvenih spisov. I.-II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev. I. del, vez. 21 K, II. del, vez. 42 K. Za oba zvezka po pošti K 5-40 več. III.-IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v filozofijo. 72 K, pošta 3 K več. V. zvezek: A. Melik, Zemljepisni kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Meh. vez., fin. papir 60 K, pošta 3 K več. Broš., navadni papir 42 K, po pošti 2 K več.

Naročila sprejema

Tiskovna zadruga v Ljubljani, Sodna ulica 6.

Kupi se takoj fino, prav dobro ohranjeno

moško in damsko kolo.

Ponudbe s ceno na upravo „Jutra“ pod šifro „Kolo 100“. 1183

Gramofon

dobro ohranjen, prvovrstne instrukcije, a. ceno prodaj. Naslov pove upravništvo „Jutra“. 1182 2-1

Ženitna ponudba!

Amerikanski profesor, ki je mnogo po to al po svetu, 53 let star, rojen Kranjec, lastnik zemljišč, vrednih 1 milijon dolarjev, bi se rad poročil z damo lepega značaja. Ponudbe z navedbo starosti in rodniških razmer prosil pod „Bonheur“, Ljubljana, poste restante. Anonimno brez pomena. Diskretna častna zadeva. 1181

Obvestilo.

Imam v zalogi vse sokolske potrebščine: Kroje za člane in članice, telovadne oblike, čevlje, ovrtnike, gumbe itd. Ceniki na razpolago Zdravci! 1158 5-5

Peter Capuder, Ljubljana dobavitelj Jug. Sokol. Saveza.

Na prodaj 2 enonadstropni hiši

s skupnim dvoriščem ob dveh najbolj prometnih cestah in v središču mesta Ljubljane. Cena K 850.000.— za obe hiši. Kupcu zagotovano stanovanje, eventualno tudi lokal. Ponudbe pod „Ugoden prostor 35“ na upravništvo „Jutra“. 1162 3-3

Amerikansko strojno olje

Olje, lahko, za vretena; olje za transmisije; olje, strojno za poljedelske stroje; olje, strojno za težke stroje; olje za avtomobile, lahko; olje za izredno težke; olje za cilindre; olje proti prahu. 57 104-92

Glavna zaloga: Medić, Rakovec & Zankl, d. z o. z. prej A. Zankl novi sinovi.

Naivejša izbira finih čeških nogavic in pletenin. 900 48
C. J. HAMANN
Mestni trg 8.

!! Kupujte nove knjige !!

Tiskovne zadruge:

D. Fajgel, Tik za tronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti 2-80 K več.

A. Novačan, Veleja. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 2-— več. Shakespeare-Zupančič, Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti K 2-80 več.

Ilka Waschettova, Pravljice. Z večbarnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti K 2-— več.

Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3.—4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 3-40 K več.

Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Pozor! Na obroke! Kredit!

Da ustrezemo mnogokrat izraženi želji naših odjemalcev, prodajamo s olajšili pri plačevanju naše znane

= krasne remontoirke =

(za gospode)

1178 4-1

najbolje opremljene, 28 ur idoe, z dvoletno garancijo, za brezprimerno ceno samo po 125 dinarjev proti 45 dinarjev in mesečnemu plačilu 8 dinarjev. Ura se pošlje takoj po sprejemu are priporočano. Dotični naročnik naj nam blagovni naznaniti svoj poklic. Če želi naročnik svo kupno ceno plačati takoj, dobi 5 % popusta.

Zaloga ur ADOLF MITH, Zagreb, Samostanska ulica 4.

NOVO! Albin Ogris NOVO! Borba za jugoslovansko državo.

Cena 32 K, po pošti K 1-80 več.

Edor se boče pouditi, kako so agitirali naši izseljenci med svetovno vojno v Parizu, Londonu, Rimu, Washingtonu in dr. za Jugoslavijo in kakšne težkote so morali premagati, naj čita Ogrisovo knjigo. Spis audi popolnoma nova, dosežaj pri nas neznana dejstva.

Knjigo naročate pri

207 25

Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica 6.